

Felix Salten

Viisitoista jänöä

Kohtaloita metsässä ja vainioilla

Kuvittanut Hans Bertle

Helsinki 2019

Alkuteos: *Fünfzehn Hasen: Schicksale in Wald und Feld* (1929)

Hans Bertlen kuvitus vuodelta 1943

Suomennos ja sivunvalmistus Markus Lång

Kustantaja BoD – Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Valmistaja BoD – Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-80-1952-7

”Missä sisarukseni ovat?”

Näin kysyi äkkiä nuori jänis, joka kyyhötti äitinsä vierellä tiheikössä saniaisten alla.

Poikanen oli pieni kuin multakokkare. Hän muistutti vilatukkoa mutta näytti vielä melkein pehmeämmältä kuin pehmeimmät haivenet, kerrassaan höyhenenkeveältä. Värittään hän oli aivan sumunharmaa, turkissa värisekoitus nimeltä suola ja pippuri. Oikeastaan hän oli yhtä aineeton ja siksi yhtä ihana kuin aamunkajon ensi hohde, joka juuri alkaa sarastaa. Otsassa paistoi valkea tähti, lapsuuden merkki.

”Missä sisarukseni ovat?” hän kysyi uudestaan. He olivat juuri juolahtaneet hänen mieleensä. Hän ei tiennyt, miten niin oli käynyt, eikä enää miettinytkään. Hän oli tottunut kysymään, ja niin hän kysyi.

Äiti vaikeni.

Äiti, iso, komea jänis, kyyhötti aivan matalana maassa, musta juova juoksi pitkin maanharmaata selkäturkkia, ohuet mustat juovat pitkin korvia. Ja hänen pitkät valkeat kuonokarvansa värähtelivät nyt lakkaamatta. Eipä voinut uskoa, että piskuisesta poikasesta voisi kuunaan kasvaa yhtä kookas kuin emostaan.

”Minusta tuntui”, aloitti poikanen jälleen, ”minusta tuntui, kuin sisaruksia olisi ollut monta...”

Koska vastausta ei kuulunut, hän puheli edelleen: ”Vel-

jiä ja sisaria oli... En enää tiedä montako, siitä on jo kauan, ja minä olin silloin vielä liian pieni...”

Sanoilla ”kauan” ja ”silloin” oli aivan oma mittansa, sillä poikanen oli saapunut maailmaan vasta pari viikkoa aiemmin.

Äiti kääntyi hänen puoleensa. Aivan hienoisesti, asentoaan muuttamatta. Hänen kuonokarvansa värähtelivät nyt eloisammin. ”Niin, niin”, hän sanoi, ”Hops kultaseni, sinä olet jo kasvanut kovasti. On ihmeellistä kuinka sukkelasti sinusta tuleekaan iso...”

Pikku Hops kohottautui istumaan takajaloilleen ja hörästi ilahtuneena korviaan. ”Missä muut ovat?” hän tivasi.

Äiti vastasi hiljaa: ”Mennyttä...”

Hopsin korvat vaipuivat. ”Sinäkin menet, äiti, aina välillä... mutta sitten tulet takaisin...”

Äidin pää painui etukäpälien väliin eikä hän sanonut mitään.

Poikanen aavisteli pahaa; hän kysyi: ”Milloin... milloin he tulevat takaisin... ne kaikki muut?”

Äiti painoi päänsä yhä syvempään, vastasi yhä hiljempaa: ”Eivät koskaan...”

”Missä he ovat?” Hopsia alkoi pelottaa, mutta hän ei helittänyt.

Liikkumatta äiti vastasi: ”He ovat mennyttä...”

Poikanen ei käsittänyt kuulemaansa lainkaan. Silti hän vapisi. Hetken kuluttua hän halusi tietää: ”Entä minä...? Tuleeko minustakin mennyttä?”

Äiti vavahti: ”Hops kulta... rakas Hops kulta...” Hän huokaisi ja jatkoi: ”Sinun pitää aina varoa, aina pysyä valppaana... ymmärrätkö? Ja juosta sinun pitää osata... nopeammin kuin kukaan muu tässä metsässä...”

Hops vakuutti: ”Voi äiti... ainahan minä varon... en edes tiedä miksi mutta aina varon kaikkea!”

”Reipas olet”, kehui äiti, ”jonakin päivänä ymmärrät itse, miksi meidän pitää aina olla varuillaan... Olet vielä pieni poikanen...”

”Juostakin minä osaan”, huudahti Hops, ”katso äiti...”

Hän alkoi juosta hontelosti, poikasen lailla mutta parhaansa yrittäen. Hän kirmasi äitinsä ympärillä, kiersi yhä laajempaa kehää.

Äiti istui hiljaa ja katseli. Onnen hiven lämmitti hänen sydäntään. Sitten hän mutisi itsekseen: ”Niinpä niin... kukaan ei saa lapsiansa pitää...” Ylväät korvat vaipuivat hitaasti ja surumielisesti, kun hän toisteli murheissaan: ”Niinpä niin... lapset eivät koskaan jää... jonakin päivänä eivät enää meitä tarvitse...”

Hops hurmioitui juoksustaan. Harmaa villatukko, jolle äiti oli antanut nimen Hops, säntäili ympäriinsä saniaisten ja villisalaattien lehtien alla, nuorten hentojen kanukan- ja karhunvatukanvesojen katveessa. Jotkin varvut sivalsivat häntä kevyesti kimmotessaan suoraksi. Hopsista se tuntui mukavalta ja yllytti häntä juoksemaan niiden ohi yhä lujempaa.

Metsä alkoi herätä.

Himmeä kajastus tunkeutui toukokuun vehreän lehvis-tön läpi tiheikköön.

Sepelkyyhkyt lauloivat puunoksilla hurisevaa lauluaan. Faasaanit laskeutuivat yöpuiltaan siivet äänekkäästi havisten, ja remuisat metalliset soidinhuudot räkäyivät ympärillä. Tuntui kuin metsä olisi niissä paikoin hulmahtanut liekkeihin ja sammunut saman tien; kuin huudot olisivat herättäneet katumusta saman tien kuin ne karkasivat ilmoille tuskaa ja riemua täynnä.

Pyökkien ja lehmusten ylimmillä, ohuimmilla oksilla istui mustarastaita; maasta katsoen ne näyttivät mustilta täpliltä, mutta niiden loputtoman vaihteleva ilolaulu levitti olemassaolon riemua toukokuiseen aamuun.

Kuhankeittäjän kullankeltainen hahmo lennähteli puusta puuhun ja laulu kiekui aina samoin sävelin, kuin aurinko olisi jo noussut.

Närhien äkäinen käherrys kaikui kaikkialla; harakoiden räkättävä nauru kajahteli. Pensaikosta kohosi pirteiden tiais-

ten kaino tirsikutus, kerttujen sirkutus.

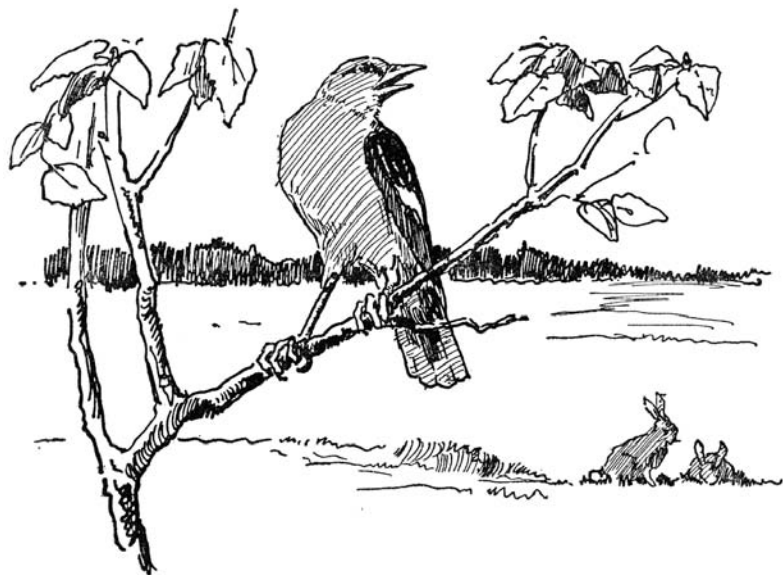
Käki kukkui yhä uudelleen, lähellä ja kaukana.

Kun Hops lakkasi juoksemasta ja palasi, oli äiti kadonnut.

Hops ei alkanut etsiä.

Pensaikon läpi saapui lukuisia jäniksenpoikasia. Heitä loikki ja juoksi siellä ja täällä, jotkut aivan lähellä, jotkut kauempana, istui pystyssä korvat höröllä, ilakoi vallattomasti.

Hops tunsu heidät kaikki ja liittyi joukkoon.

MONET aamuhetket Hops vietti lapsuustovereidensa seurassa niityllä.

Huomenen pitkät ihanat tunnit, joiden aikana yö väistyi kuin tumma huntu olisi hälvennyt ja hävinnyt ja taivas kirkastui kirkastumistaan ja tähdet himmenivät, silloin jäniksenpoikaset kirmailivat niityllä.

Niitty sijaitsi keskellä lehtimetsää; sillä ei ollut mitään erityistä muotoa, se ei ollut pyöreä eikä muunkaanmuotoinen. Terävänä kärkenä metsä tunkeutui yhdessä kohden vainiolle, kuin kapeana niemenä. Toisessa kohden niitty tunkeutui syvälle metsään. Niin säännötön saattoi olla ainoastaan järvi tai lampi tai luonnonniitty. Se oli kuin suuren metsän henkäys, kappale vapautta, valoa, ilmaa ja... vaaraa.

Siellä jäniksenpoikaset telmivät usein aivan hurmioissaan, täynnä autuasta vimmaa, jota kaikki luodut vain lapsuudessaan kokevat.

He muistuttivat pieniä pilvenriekaleita, jotka yhä kantoiivat taivaan kajoa turkissaan ja tanssivat riemuissaan pitkin poikin maata. Niin hennoilta ja aineettomilta he näyttivät.

He jahtasivat toisiaan. Aivan metsänrajassa. Jokin niiden lastenmielessä kertoi, ettei koskaan voinut tietää mitä voisi tapahtua ja olisi hyvä, jos tiheikköön pääsisi yhdellä loikalla piiloon.

Hops kuului varovaisimpiin. Hänen teki usein mieli juosta päätä pahkaa ulos niityn keskelle ja vielä kauemmas ja kauemmas. Hän hillitsi itsensä. Joskus suorastaan väkisin, ymmärtämättä miksi niin teki. Hän pysytteli aina tiheikön reunassa, aina valmiina pakenemaan ja piiloutumaan.

Pikku Plana oppi seuraamaan Hopsin esikuvaa. Niin vain kävi, kuin itsestään.

Plana oli veikeä, riehakas muttei lainkaan itsellinen.